

Jan Bouwens

Jan Bouwens reageert op de suggestie van een Volkskrantcolumnist om de accountantsverklaring maar af te schaffen.

DISCUSSIE | Column | 23 november 2021

Loodgieters, limoenen, regels en vrijwillige controle

Afgelopen week presenteerde columnist Peter de Waard in de Volkskrant zijn opinie over accountancy in het stuk 'Misschien kunnen accountants beter loodgieters worden of ic-verpleegkundigen'. Hij schreef onder meer: "Misschien is het hele systeem ondeugdelijk en moet de druk op accountants worden verlicht. Het is op zichzelf al een paradox dat private bedrijven - want dat zijn accountants - publieke taken moeten doen. Niemand zou erover peinden de rechtspraak over te dragen aan een privaat bedrijf."

Met deze uitspraak negeert de schrijver een enorme hoeveelheid wereldwijde wetenschappelijke literatuur die niet direct wijst op zijn gelijk. Zijn punt kan eenvoudig worden weerlegd, als we het antwoord op de volgende vraag geven: Waarom zou de accountant systematisch meebuigen met de gecontroleerde, als deze daarmee het risico loopt de reputatie van zichzelf en van de firma in gevaar te brengen? Het is dan ook niet heel verbazingwekkend dat beleggers wel degelijk reageren op attestaties uitgevoerd door accountants.

Vervolgens presenteert De Waard twee oplossingen: "Of het wettelijk verplichte controlewerk wordt overgedragen aan ambtelijke diensten die het deels - de Belastingdienst - toch al doen. Of de accountantsverklaring wordt afgeschaft. Bedrijven mogen naar eigen goeddunken een boekenonderzoek door een buitenstaander laten doen - omdat beleggers, crediteuren of eigen medewerkers dat willen - maar zijn er niet meer toe verplicht. Dan wordt tenminste niemand meer op het verkeerde been gezet."

In de jaren tachtig werkte ik voor de Universiteit van Tilburg en daar werden de boeken gecontroleerd door twee partijen: ambtenaren en een voorganger van het huidige PwC. De laatste presenteerde de controle vier maanden na afsluiting van het boekjaar, de ambtenaren deed er letterlijk drie jaar over; er was niemand die op hun rapport wachtte. Ik weet niet of de inschakeling van ambtenaren het beoogde effect zal hebben.

De accountantsverklaring afschaffen en bedrijven laten doen wat ze willen, zet het door Nobelprijswinnaar George Akerlof (economie) beschreven 'Lemonprobleem' in werking. Dat houdt in dat de kwaliteit van het werk van buitenaf niet kan worden gezien, waardoor niemand a priori op die kwaliteit kan vertrouwen. Dit principe zet een dynamiek in beweging waarin van alle werk wordt verondersteld dat dit van de laagst mogelijke kwaliteit is en het werk van elke accountant per definitie wordt afgewezen door de kopers van de informatie. Dat lijkt dus ook niet echt een werkend idee te zijn.

Wat wel kan is de verplichte controle afschaffen, onder handhaving van de regulering omtrent rapportering en controle. Wetenschappelijk werk uit het Verenigd Koninkrijk laat zien dat zo'n vrijwillige attestatie werkt: bedrijven die niets te verbergen hebben openen de luiken, zij die wel iets willen verbergen laten ze dicht.

Jan Bouwens is hoogleraar accounting UvA en research fellow University of Cambridge.

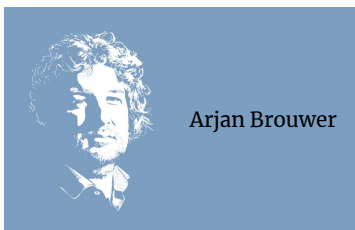
GERELATEERD

NIEUWS | 18 november 2021

Volkskrant: Laat ambtenaren controle doen, of schaf controleplicht af

Door een groeiend tekort aan accountants kunnen bedrijven steeds moeilijker wettelijke controles laten verrichten. Afschaffen van de controleplicht zou een oplossing... →

Arjan Brouwer

DISCUSSIE | Column | 11 november 2021

Cutting clutter: will history repeat?

Laat de accountant zich in de controleverklaring richten op uitleg over de meest belangrijke zaken. Het volstoppen van de verklaring met allerlei nieuwe paragrafen... →

NIEUWS | 05 november 2021

AFM: Veranderingen in verslaggeving zijn 'uitdaging voor accountants'

Veranderingen in de verslaggeving vormen een uitdaging voor de wettelijke controle door accountants. Andere, gespecialiseerde partijen zijn mogelijk beter in staat... →

DISCUSSIE | Opinie | 07 september 2021

De accountancywetenschap gaat de wereld niet redden

Het was niet de accountancywetenschap, maar een buitenstaander als Peter Bakker die accountants moest wijzen op hun maatschappelijke rol rondom het klimaat. →

NIEUWS | 07 september 2021

Pheijffer: 'Accountants gaan de wereld niet redden'

De accountancysector is nog onvoldoende kritisch over de impact van bedrijven op milieu, klimaat en gezondheid. Dat stelt hoogleraar Marcel Pheijffer in zijn column... →
